

GUIA DOCENT

ARTS VISUALS EN L'EDUCACIÓ INFANTIL

Coordinació: ASTUDILLO POMBO, MARIA DE SEQUEROS

Any acadèmic 2023-24

Informació general de l'assignatura

Denominació	ARTS VISUALS EN L'EDUCACIÓ INFANTIL			
Codi	100722			
Semestre d'impartició	1R Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Doble titulació: Grau en Educació Infantil i Grau en Educació Primària	4	OBLIGATÒRIA	Presencial
	Grau en Educació Infantil	2	OBLIGATÒRIA	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA	TEORIA	
	Nombre de crèdits	1.8	4.2	
	Nombre de grups	3	3	
Coordinació	ASTUDILLO POMBO, MARIA DE SEQUEROS			
Departament/s	CIÈNCIES DE L'EDUCACIÓ			
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	40% classe presencial 60% treball autònom de l'estudiant			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Castellà			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
ASTUDILLO POMBO, MARIA DE SEQUEROS	marise.astudillo@udl.cat	18	

Informació complementària de l'assignatura

Per al bon funcionament de l'assignatura serà necessari tenir, en la taquilla, el material per realitzar les propostes de treball (materials gràfics, pictòrics,...)

Càmera de fotos i 1 ordinador portàtil per equip

Objectius acadèmics de l'assignatura

1. Reconèixer les etapes del desenvolupament graficoplàstic infantil (0-6)
2. Conèixer el currículum de l'educació infantil i el desenvolupament de la didàctica de l'educació visual i plàstica
3. Utilitzar els fonaments i el desenvolupament de la didàctica i la pedagogia per realitzar adaptacions curriculars que permetin a tots els nens conèixer i gaudir amb els llenguatges artístics i utilitzar-los com a mitjà d'expressió
4. Conèixer i aplicar convenientment el llenguatge visual amb la finalitat de comunicar idees originals
5. Experimentar amb procediments, materials i tècniques graficoplàstiques bàsiques
6. Desenvolupar la capacitat de treball per millorar les aptituds visuals i graficoplàstiques
7. Interpretar de forma crítica missatges visual
8. Saber manipular imatges i sons mitjançant l'ús de les noves tecnologies
9. Mostrar bon gust i sensibilitat en les seves elaboracions artístiques
10. Manifestar capacitat per treballar en equip
11. Participar, apreciar i valorar com a espectador les manifestacions artístiques públiques
12. Argumentar correctament les seves idees de manera oral i escrita
13. Reflexionar sobre la pròpia pràctica artística i les estratègies d'aprenentatge emprades

Competències

CG1 Correcció en la comunicació oral i escrita

CG3 Domini de les Tecnologies de la Informació i de la Comunicació

CE1 Conèixer els objectius, continguts curriculars i criteris d'avaluació de l'Educació Infantil

CE3 Dissenyar i regular espais d'aprenentatge en contextos de diversitat que atenguin a les singulars necessitats educatives dels estudiants, a la igualtat de gènere, a l'equitat i al respecte als drets humans

CE5 Reflexionar en grup sobre l'acceptació de normes i el respecte als altres. Promoure l'autonomia i la singularitat de cada estudiant com a factors d'educació de les emocions, els sentiments i els valors en la primera infància

Continguts fonamentals de l'assignatura

- Desenvolupament graficoplàstic del nen (0-6)
- Fonaments del llenguatge artístic
- Procediments artístics, tècniques i materials
- Didàctica de les arts visuals
- Educació artística i entorn cultural

Eixos metodològics de l'assignatura

La metodologia de treball a utilitzar serà una adaptació de l'mètode "Flipped Classroom", realitzant fora de l'aula les activitats que requereixin menys interacció amb el docent i amb les companyes de classe. Dins de l'aula es realitzaran treballs col·laboratiu/ cooperatiu, pràctiques d'aula taller, treball per projectes, exposicions dels estudiants: orals i multimèdia, etc.

Els principals objectius que s'aconsegueixen amb aquesta metodologia són:

- Fomentar la creativitat i el pensament crític
- Convertir l'aula en un espai de treball actiu
- Optimitzar l'ambient de treball a l'aula-taller fomentant la participació i interacció
- Millorar l'atenció educativa a cada alumne, en funció de les seves necessitats i estil d'aprenentatge

Activitat formativa	Hores destinades a l'activitat formativa	Percentatge de presencialitat
Exposicions del professor: orals i multimèdia / Videoconferència	10	100 %
Tutories individuals i grupals. Videoconferència, etc.	4	100 %
Exposicions de l'alumne: orals i multimèdia. videoconferència, etc.	3	100 %
Visites / conferències / videoconferència, etc.	3	100 %
Pràctiques d'aula -tallers.	40	100 %
Treball en equip: anàlisi de documents, elaboració de materials, treball pràctics, preparació d'exposicions orals i multimèdia. Carpeta d'aprenentatge	40	0 %
Treball individual: estudi, cerca, lectura i anàlisi de documents, treball pràctics, preparació d'exposicions. Carpeta d'aprenentatge individual	50	0 %

Pla de desenvolupament de l'assignatura

Setmana	Descripció dels blocs	Objectius
Setmana 1 GEIGC i GEIT 10 DIGEIEP	Presentar el programa de la matèria i integrar en la planificació propostes realitzades pels estudiants	
Setmana 1, 2, 3 i 7 GEIGC i GEIT 10, 11, i 15 DIGEIEP	Bloc 1. Desenvolupament gràfic i plàstic en l'etapa d'educació infantil (0-6) <ul style="list-style-type: none"> Desenvolupament gràfic i plàstic, 1er cicle d'educació infantil Desenvolupament gràfic i plàstic, 2on cicle d'educació infantil 	1, 8, 9, 10 i 12
Setmana 3, 4, 5 i 8, 9, 10 i 11 GEI-GC i GEIT 11, 12, 13, 14 i 17 DIGEIEP	Bloc 2. Fonaments del llenguatge artístic. Procediments, tècniques i materials <ul style="list-style-type: none"> Taller de desenvolupant de la percepció sensorial Taller de línies, colors i taques, o..., com il·lustrar un conte*? Taller de volum El llenguatge visual i plàstic en el Currículum d'educació infantil (0-6). Disseny d'activitats d'aprenentatge 	2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12 i 13
Setmanes 12, 13, 14 i 15 GEI-GC i GEIT 16 i 17 DIGEIEP	Bloc 3. Dissenyar un projecte multidisciplinar* <ul style="list-style-type: none"> Taller d'imatge fixa i en moviment Curtmetratge 	2, 3, 8, 9, 10, 12 i 13
Setmanes 16, 17, 18 i 19 GEI-GC i GEIT 18 i 19 DIGEIEP	<ul style="list-style-type: none"> Activitats avaluatives Examen final 	

Sistema d'avaluació

Tenint en compte la Normativa de l'Avaluació i la Qualificació dels Aprenentatges en els Graus i Màsters a la UdL (aprovada pel Consell de Govern 29 de juny de 2023), en el seu article 4 s'estableix l'avaluació continua i en el seu article 5 l'avaluació alternativa per facilitar la conciliació laboral o familiar

L'avaluació d'aquesta matèria inclourà:

La Normativa de Convivència Universitària UdL (aprovada per acord número 19/2023 del Consell de Govern de 28 de febrer de 2023)

Les mesures de suport facilitades des de la UdLxTothom per a estudiants amb NESE

• **Avaluació Contínuada:**

Pel alumnes que assisteixen de forma habitual a la classe:

- Bloc 1. Desenvolupament gràfic i plàstic en l'etapa d'educació infantil (0-6). 25 % de la qualificació final
 - Treball escrit (10 %)
 - Exposició oral (10 %)
 - Coavaluació (5 %)
- Bloc 2. Fonaments del llenguatge artístic. Procediments artístics, tècniques i materials. 40 % de la qualificació final
 - Pràctiques de aula-taller, activitat individual (10 %)
 - Dossier de tècniques i adaptació d'activitats al 1r i 2n cicle d'educació infantil. Activitat d'equip amb presentació virtual (10 %)
 - Il·lustració*, activitat individual (10 %)
 - Construcció de personatges, activitat individual (10 %)
- Bloc 3. Projecte multidisciplinar*. 25 % de la qualificació final.
 - Escaleta de la narració audiovisual (5%)
 - Curtmetratge (15 %)
 - Coavaluació (5 %)
- Bloc 4. Reflexió final, activitat individual, 10 % de la qualificació final

Dates d'entrega de les diferents activitats d'avaluació	
Bloc 1. Lliurament del treball escrit i exposició oral.	GEI-GC i GEI-T: setmana 7. DIGEIEP: setmana 15.
Bloc 2 Lliurament d'obra realitzada en els tallers. <ul style="list-style-type: none"> • Taller de línies, colors i taques. Dossier • Il·lustració. • Taller de volum. Les titelles en educació infantil (GEI-GC i GEI-T). • Dossier de tècniques i adaptació d'activitats. Evidència per a assolir el badge de narracions audiovisuals (GEI-GC)*	GEI-GC i GEI-T: setmana 11 DIGEIEP: setmana 17
Bloc 3 Projecte multidisciplinar . <ul style="list-style-type: none"> • Escaleta de la narració audiovisual • Curtmetratge. Evidència per a assolir el badge de narracions audiovisuals (GEI-GC)* <ul style="list-style-type: none"> • Curtmetratge.(DIGEIEP). 	GEI-GC i GEI-T: setmana 15. DIGEIEP: setmana 17
Bloc 4. Reflexió final	GEI-GC i GEI-T: setmana 15. DIGEIEP: setmana 17
Badge de narracions audiovisuals (GEI-GC)* * http://www.gestionscreatives.udl.cat/?page_id=283	
Període d'activitats avaluatives	GEI-GC i GEI-T: Setmana 16, 17, 18 i 19. DIGEIEP: Setmana 18 i 19.

Avaluació alternativa:

Examen final 70 % de la qualificació final

Blocs 1, 2 i 3: 30 % de la qualificació final. Dates d'entrega de les diferents activitats d'avaluació, el dia de l'examen final

Bloc 1. Desenvolupament gràfic i plàstic en l'etapa d'educació infantil (0-6). Treball escrit (10 %)

Bloc 2. Fonaments del llenguatge artístic. Procediments, tècniques i materials. 6 Pràctiques i 1 il·lustració (10 %)

Bloc 3. Dissenyar un projecte multidisciplinar. Curtmetratge (10 %)

BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA

- ACASO, M. (1999). *Simbolització, expressió i creativitat: tres propostes sobre la necessitat de desenvolupar la expressió plàstica infantil*. Arte, individu i societat nº12.
- BADIA, M. I BERROCAL, M.(2003). *Figuras, formas, colores: propuestas para trabajar la educación plástica y visual: 020* (Editorial Popular). Editorial laboratorio Educativo
- BELVER, M. H. (1995). *El arte de los niños: investigación y didáctica del MUPAI* (Vol. 203). Editorial Fundamentos.
- CABANELLAS, I.; HOYUELOS, A. (1998) *Momentos. Cantos entre balbucesos*. Ed. I.C.E. Universidad de Zaragoza.
- CABEZAS, C. (2007). *Análisis y características del Dibujo Infantil*. Jaen: Íttakus.
- DENNING, Anthony. (1997) *Enciclopedia de las técnicas de la talla en madera*. Barcelona: Ed. Acanto.
- DURANGO, A. M. (2009). *Los dibujos de los niños: génesis y naturaleza de la representación gráfica: un estudio evolutivo*. Cátedra.
- FRANCISCO, J. C., IZQUIERDO, J. C. F., PARREÑO, A. F., CAPDEVILA, M. B., RAMOS, J. M. G., CORTÉS, B. S., & GÓMEZ, F. M. M. (2001). *La educación visual y plástica hoy: educar la mirada, la mano y el pensamiento* (Vol. 157). Graó.
- GARCÍA, L. M. (2000). *La construcció del coneixement en la iconografia*. Universidad de Málaga: Revista Arte, Individuo y Sociedad.
- GARDNER, H. (2001). *Arte, mente y cerebro*. Buenos Aires: Editorial Paidós Studio.
- JOVE, J. (1994) *Desarrollo de la expresión gráfica*. Barcelona: I.C.E. Horsori. U.B.
- JOVE, J. (2008) *Arte i educació. Cartes a uns mestres*. Ed. Universitat de Lleida
- KELLOGG, R. (1979) *Análisis de la expresión plástica del preescolar*. Madrid: Cincel.
- LOWENFELD, V. (2008) *Desarrollo de la capacidad intelectual y creativa*. Madrid: Síntesis.
- MALMSTROM, Margit y LUCHESSI, Bruno.(2000) *Terracota. Técnicas de escultura en arcilla*. Barcelona: Ed. Ceac.
- MANCHON, A. (2009). *Los dibujos de los niños: génesis y naturaleza de la representación gráfica: un estudio evolutivo*. Madrid: Cátedra.
- MARÍN, R. (1988). *El dibujo infantil: tendencias y problemas en la investigación sobre la expresión plástica de los escolares*. Revista Arte, Individuo y Sociedad Nº1. Universidad Complutense de Madrid.
- MARTÍNEZ L. M. (2000). *La construcción del conocimiento en la iconografía espontánea de los niños*. Arte, Individuo y Sociedad, 12,
- MARTÍNEZ L. M. (2004) *Arte y símbolo en la infancia*. Barcelona: Octaedro.
- MATTHEWS, J. (2002) *El arte de la infancia y la adolescencia. La construcción del significado*. Colección Arte y Educación. Barcelona: Ed. Paidós.
- MORENO, A. (2020) *La interpretación del dibujo infantil*. Barcelona: Octaedro Editorial.
- MUNSTERBERG, E. M. (1987). *El dibujo de la figura humana en los niños: evaluación psicológica* (Vol. 10). Editorial Guadalupe.
- NADAL J. M. (2003) *Diccionari de pintors, escultors, gravadors i dibuixants. L'art a la Lleida del segle xx*. Lleida: Pagès editors.
- ORTEGA, I. (2014). *Repetición, estereotipo y dibujo infantil*. Arteterapia: Papeles de arteterapia y educación artística para la inclusión social, 9, 125-144.
- PIAGET, J. (1994). *La creación del símbolo en el niño*. México: Fondo de Cultura Económica.
- PLOWMAN, John. (2006) *Enciclopedia de las técnicas escultóricas*. Barcelona: Ed. Contrapunto.
- READ, H. (1969). *Educación por el arte*. Barcelona: Paidós.
- REGIDOR, R. (2003). *Las capacidades del niño: guía de estimulación temprana de 0 a 8 años*. Madrid: Ediciones Palabra.
- ROLLANO, D. (2004). *Educación Plástica y Artística en Educación Infantil. Una metodología para el desarrollo de la creatividad*. Coruña: IdeasPropias Editorial.
- TORRES, M. JUANOLA, R. (1999) *Dibujar, mirar i pensar*. Barcelona: Ed. Rosa Sensat.
- WIDLÖCHER D. (1988): *Los dibujos de los niños. Bases para la interpretación psicológica*. Barcelona: Editorial Herder.

<https://revistas.ucm.es/index.php/ARIS/article/view/52535>

<http://www.ucm.es/info/mupai/>

Circ de titelles construït per Calder

<http://www.ubu.com/film/calder.html>

<https://www.youtube.com/watch?v=USp3DiUhfqQ>

<https://www.youtube.com/watch?v=0wA2RyxAz9w>

<https://www.youtube.com/watch?v=QCOZiPjOAsI>

<https://www.youtube.com/watch?v=bY2g9dAg2JY>

<https://www.youtube.com/watch?v=DgQYAC4lkqw>

<https://www.youtube.com/watch?v=bGTn24CdJl4>

<https://www.youtube.com/watch?v=L36QWdHpiUM>

<https://www.youtube.com/watch?v=DlkCbhjaTVY>

<https://vimeo.com/151934106?from=outro-local>

<https://vimeo.com/87468992>

<https://vimeo.com/113603782>

<https://vimeo.com/106128258>

<https://vimeo.com/149578442>